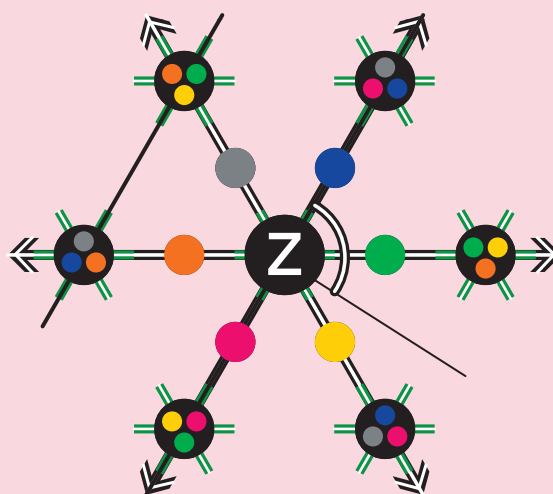
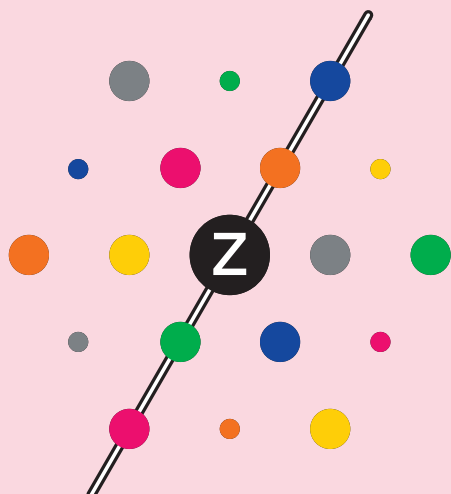
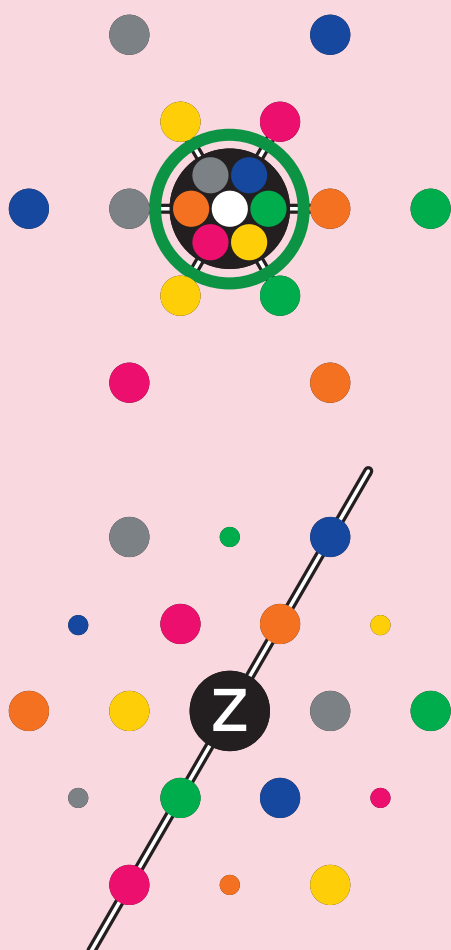

Samenvatting perspectieven, effectbepaling en conclusie

Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle &
Gebiedsgericht MIRT Onderzoek Zwolle e.o.

1. Samenwerken aan een toekomstbestendige Regio Zwolle

De regio Zwolle is een bijzondere regio. Bijzonder om meerdere redenen. Het is een grote regio in oppervlakte en hoeveelheid betrokken gemeenten (van Urk tot Duitse grens en van net boven Deventer tot net onder Assen). Zoals in zoveel regio's in Nederland is de druk op de woningmarkt in de regio Zwolle groot. Huizenprijzen zijn hoog en er is een forse woningbehoefte. De autonome groei voor de regio gaat uit van een wenselijke groei met 40.000 woningen tot 2040. De ambitie van de regio ligt daar nog ruim boven. Daarom is niet alleen gekeken naar een scenario waarin tot 2040 40.000 woningen worden toegevoegd aan de regio, maar ook naar scenario's voor 65.000 of zelfs 80.000 woningen.

Tegelijkertijd is de regio door haar ligging in de delta van de IJssel én Vecht kwetsbaar voor klimaatverandering en waterveiligheid. Met name in de directe omgeving van Zwolle. De singels van Zwolle staan via het Zwarte Water in rechtstreekse verbinding met de rivieren met hun fluctuerende peil en met het IJsselmeer. De combinatie van een forse verstedelijkingsdruk in de regio, een bloeiende economie en bijbehorende mobiliteit, kunnen daarmee op gespannen voet staan en bieden dus een uitdaging naar de (verre) toekomst. Mede vanwege deze gecombineerde opgave is de regio Zwolle dit voorjaar definitief aangewezen als NOVI-gebied.

Reden te meer om te onderzoeken hoe we, binnen de klimaatuitdagingen van de regio, toch op een slimme manier de verwachte groei in wonen en werken kunnen accommoderen en om daarbij in beeld te brengen wat dat vraagt van de regio en haar partners. Daarom zijn we, zoals in het BO-MIRT van 2019 is afgesproken en ook is opgenomen in de Omgevingsagenda Oost, in samenwerking tussen Rijk en Regio begin 2020 gestart met het ontwikkelen van een Verstedelijkingsstrategie voor Regio Zwolle met specifiek aandacht voor de regionale mobiliteitseffecten. En wordt, parallel aan de verstedelijkingsstrategie, ook een gebiedsgericht MIRT-onderzoek uitgevoerd.

De uitgangspunten uit de NOVI met betrekking tot de ontwikkeling van Stedelijk Netwerk Nederland en het streven naar zoveel mogelijk binnenstedelijk bouwen, zijn uitgangspunt voor de verstedelijkingsstrategie. Om richting te geven aan de complexe klimaatopgave is een QuickScan watersysteem en klimaatadaptatie voor de regio opgesteld.

Kortom, we onderzoeken de beste manier om de vraag naar woningbouw en de ontwikkelingen op gebied van werken een plek geven in de regio. Met daarbij de effecten daarvan op en gevolgen daarvan voor mobiliteit. Dit binnen de context van een forse klimaatopgave in de IJssel-Vechtdelta.

Het onderzoek om te komen tot een verstedelijkingsstrategie is opgedeeld in 4 fasen. De analysefase (1), ontwikkelperspectieven (2), ontwikkelrichting en ontwikkelpad (3) en vervolgafspraken tussen Rijk en Regio in het BO Leefomgeving en het BO-MIRT (4). Bij de afronding van de analysefase (fase 1) in november 2020, zijn vier doelstellingen voor de verstedelijkingsstrategie vastgesteld:

- **Accommoderen van de ontwikkelopgave** (woningen en bedrijvigheid) met behoud van de huidige ruimtelijke kwaliteit op basis van een klimaatadaptieve (verstedelijkings)strategie;
- **Versterken van de concurrentiekracht** van de Regio Zwolle door een sterk en duidelijk economisch profiel in combinatie met een aantrekkelijk vestigingsklimaat;
- **Bereikbaar houden** van (huidige en toekomstige) economische toplocaties op regionaal (Regio Zwolle) en nationaal niveau (REOS - Ruimtelijk Economische Ontwikkelstrategie) in combinatie met een goed functionerend daily urban system;
- Benutten en versterken van huidige en toekomstige ambities op het gebied van **leefbaarheid, landschap en de energietransitie**.

Aan de vier doelen kan op verschillende manier invulling worden gegeven. Bij de afronding van de eerste fase hebben we afgesproken ontwerpend onderzoek in te zetten om de wenselijke verstedelijkingsrichting te onderzoeken.

Hoe gaan we om met...		deelopgaves	bouwstenen			
Water, klimaat & energie		K1. WATER VEILIGHEID	K1A. Afvoeren naar de IJssel	K1B. Eeuwige bron: Opvangen op Sallandse Heuvelrug	K1C. Zwolle: plan Willemvaart als Spons	K1D. Stroomgebiedsaanpak Waterstad Herfte
		K2. KLIMAATADAPTATIE	K2A. Lokale technische oplossingen	K2B. Aanpak Deltawerken	K2C. Lokale sponzen: parken, wadis, groene daken	K2D. Ruimte voor het water
		K3. WATERBESCHIKBAARHEID	K3A. Waterbergingen om voldoende water voor landbouw en drinkwater in	K3B. Decentrale drinkwater-buffers, rivierwater naar landbouw	K3C. Een stads-waterbuffer in Zwolle	K3D. Water vasthouden op hoge plekken, lage plekken laten vernatten > maar wel
		K4. ENERGIE TRANSITIE	K4A. Eigen dorp haar kleine energie: windmolens, alle daken zonnepanelen	K4B. Regionale zonnecentrales & windparken	K4C. Nieuwbouw levert energie voor oudbouw	K4D. Per subregio de beste oplossing: Waterkracht, centrale, aquathermie,
		K5. ENERGIEBRON	K5A. Zonneladder	K5B. Energieopwek in stedelijk gebied	K5C. Geothermie/ Aquathermie	K5D. Windbossen
		K6. NATUUR	K6A. Versterken van lokale recreatie en ecologisch akkerland	K6B. Mens staat centraal (versterken recreatieve landschappen tbv gebruik en behoud)	K6C. versterken van natuurlijke netwerken in de stad: voor verbandingen met buiten maar ook voor aanpakken hitte-eiland-effect	K6D. natuurbescherming / kwaliteit staat centraal
		K7. KLIMAAT GOVERNANCE	K7A. Huidige organisatievorm / Business as usual	K7B. Deltawerken in de stad	K7C. Gebiedsgericht werken met lokale coalities	K7D. Gebiedsgericht op regiona- als schaal
Woning- bouw		W1. WONINGLOCATIE	W1A. Elke kern groeit naar ratio	W1B. Bouw voornamelijk in de kernen die goed bereikbaar (gaan) zijn tov Zwolle	W1C. Build everything in Zwolle (city centre, rond A23, herstrurering)	W1D. Add 10% more houses in every high-altitude town and rest in Zwolle, and build new towns in high areas
		W2. WOONMILIEU	W2A. Meer van dezelfde woonmilieus in de regio	W2B. Alles een trapje meer stedelijk in middelgrote steden	W2C. Highly urban woonmilieus (hoogstedelijk) in Zwolle	W2D. Combinatie van stedelijke en dorps milieus, alles groen en klimaatadaptief
		W3. DRAAGVLAK VOOR KLIMAATADAPTATIE	W3A. Bij nieuwe ontwikkelingen alleen buitenruimte klimaatadaptief meenemen	W3B. Nieuwe ontwikkelingen helpen bestaande bebou- wing te verduurzamen	W3C. Alleen nieuwe ontwikkelin- gen zijn zelfvoorzienend	
		W4. DRAAGVLAK VOOR ARBEIDSPLAATSEN GROEI	W4A. Rechtvaardig met (nieuwe) woningbouwlo- caties	W4B. Op basis van bestaande concentraties arbeidsp- laatsen	W4C. Strategische nieuwe locaties sturend ontwikkel- en	
Economie		E1. KENNISLOCATIES	E1A. Nabijheid stimuleren	E1B. Zwolle als uitwisselingshub	E1C. Brainport Zwolle: stap maken naar universite- itstad	E1D. Universitaire opleiding naar kernen in de rand van de regio
		E2. BEDRIJVENTERREIN	E2A. Geen uitbreiding van BT's maar verbeteren kwaliteit- Bescherm alle BT's, Laag geschold werk	E2B. Bescherm alle BT's met HMC > 4 - Alles grote BT mogen groeien om veranppering te voorkomen	E2C. broedplaats/innovatieve milieus. Beperkt uitbreiden BT bij Zwolle (volgend WLO hoog)	E2D. Verouderde BT trans- formieren naar woning- bouw / naar gemengde GO (kantoorpark)
		E3. VRIJE TIJD ECONOMIE	E3A. Elke kern zijn eigen specialiteit	E3B. Subregionale specialiteiten van vrije tijd en recreatie	E3C. Stadsse voorzieningen in Zwolle, daaromheen recreatief netwerk	
		E4. VOORZIENINGEN	E4A. Dagelijks in de kernen, niet-dagelijks in Zwolle	E4B. Dagelijks en niet-dagelijks per subregio verdelen		
		E5. GEMENGDE ONTWIKKELINGEN	E5A. Gescheiden houden	E5B. (Dienst)conomie toevoegen in woongebieden	E5C. Wonen toevoegen in werkgebieden	
Mobiliteit		M1. HOOFDWEGEN NET	M1A. Sterk inzetten op N35/N50, A28 verbreden	M1B. Bypass oost	M1C. A28 tunnels	M1D. Geen grote investeringen in het wegennet
		M2. PARKEREN / AUTOBEZIT	M2A. deelauto hubs vanaf stations	M2B. Autohubs aan de rand	M2C. Lagere normen > nabijheid	
		M3. OV	M3A. Spoorzones versterken	M3B. Lelylijn	M3C. Inzetten op HSL hub	M3D. Sprinternetwerk
		M4. FIETS	M4A. OV hubs vanaf stations	M4B. E-bike vanaf Zwolle (15 km)	M4C. Regionaal fietsnetwerk	
		M5. DUURZAME BELEIDSMATREGELEN	M5A. Werkgeversaanpak	M5B. Deelmobiliteit stimuleren	M5C. Zero-Emissie	M5D. Thuiswerken

Van opgaven naar bouwstenen - De strategie en interventies per thema zijn beschreven in de bouwstenenatlas die in het proces is opgesteld. De bouwstenen geven per deelopgave een serie aan verschillende oplossingsrichtingen.

2. Ontwerpend Onderzoek: de perspectieven

Gedurende het onderzoek hebben we ‘de hoeken van het speelveld’ verkend. We hebben de opgaven in beeld gebracht, waar de regio voor staat op gebied van wonen, werken, klimaat en mobiliteit. Voor iedere opgave zijn verschillende mogelijke oplossingen geformuleerd. Al deze oplossingen samen vormen de bouwstenen waarmee we zijn gaan puzzelen om vier verschillende perspectieven op de regio te schetsen. Ieder perspectief opgebouwd uit een eigen set aan bouwstenen. We hebben als basis voor de samenstelling van de sets aan bouwstenen per perspectief hoofdzakelijk gekeken naar twee belangrijke afwegingen. Ten eerste de vraag of oplossingen meer lokaal, of in regionale samenhang gevonden worden. Ten tweede de vraag of we kijken naar een meer technische aanpak, waarbij verstedelijking leidend is en ‘het systeem’ volgt, of juist het natuurlijk systeem leidend is en de verstedelijking zich daarnaar voegt.

De verstedelijkingsstrategie begint uiteraard niet bij nul. Bij ieder perspectief zijn daarom de bekende (woningbouw-)plannen tot 2027 als basis genomen. Het onderscheidende begint dus bij het aanwijzen van nieuwe plannen en locaties. Ieder perspectief heeft logischerwijze een eigen effect op de toekomst van de regio. Doel van de perspectieven is om de randen van het speelveld te onderzoeken. Het uitdrukkelijk niet de bedoeling om te kiezen voor één van de vier perspectieven. We kijken aan de hand van de geleerde lessen uit de perspectieven welke (sets aan) bouwstenen zo veel mogelijk bijdragen aan de doelstellingen.

De perspectieven die we hebben ontwikkeld zijn: ‘Zwolle Centraal’, ‘Netwerkdelta’, ‘Lokaal Vitaal’ en ‘Soevereine Subregio’s’. Van ieder perspectief hebben we gekeken wat de effecten zijn op de regio op gebied van mobiliteit, stedelijkheid, economie en ruimtegebruik. Er is zowel kwantitatief (met de algoritmes van het dashboard Verstedelijking en de Mobiliteitsscan) als kwalitatief naar de effecten die optreden gekeken. Door via de perspectieven verschillende oplossingen te verkennen voor hetzelfde vraagstuk hebben we inzicht gekregen in de (mogelijke) effecten van de verschillende pakketten aan oplossingen. Op basis daarvan kunnen we nu keuzes maken ten aanzien van gewenste ontwikkelrichting.

Gedurende het onderzoek zijn we tien regionale veelvoorkomende opgaven tegengekomen, die we in beeld hebben gebracht. Ook hebben we, naast de bouwstenen die oplossingen bieden voor de opgaven, een aantal sleutelgebieden beschreven. In een sleutelgebied komen meerdere opgaven in een complexe samenhang bij elkaar.

Perspectief Zwolle Centraal - Een schaa sprong voor stad Zwolle: vi en van stedelijk succes, investeringskracht bundelen om de gehele regio te versterken met een metropolitaner hart.

Perspectief Lokaal vitaal - Lokale kwesties lokaal oplossen: verstedelijking sturen en verdelen over de regio, om overal van de hefboomwerking van investeringen te profiteren.

Lokaal vitaal – Lokale kwesties lokaal oplossen

In perspectief Lokaal Vitaal landt de verstedelijking verspreid over de regio. Iedere kern, van groot tot klein kan profiteren van de hefboomwerking van investeringen. Het lost lokale kwesties (zoals de klimaatopgave), ook lokaal op en is daarmee gericht op het versterken van het landelijk gebied. Iedere kern zet zijn eigen sterke punten in om een antwoord te geven op de vraagstukken die er spelen. De kracht van de lokale samenwerking staat centraal en lokale (sociale) structuren worden optimaal aangesproken.

Zwolle Centraal – Combineer opgaven centraal en versterk het sterke

De opgaven rond de economische motor van de regio, de stedelijke ontwikkeling en de mobiliteit concentreren zich in Zwolle. Het perspectief Zwolle Centraal pakt de opgaven dan ook juist daar, in samenhang aan. De trek naar de stad die de afgelopen decennia is ingezet, wordt in dit perspectief maximaal gefaciliteerd, waarmee het de kans creëert om ruimte en groen in de regio te behouden. In het perspectief zet Zwolle een stap richting een schaa sprong in stedelijkheid, waarmee de mobiliteitstransitie is geholpen. Tegelijkertijd wordt er geïnvesteerd in innovatievermogen en agglomeratiekracht, waar de hele regio van kan profiteren. Het oplossen van knelpunten in het watersysteem op systeemniveau in en rondom Zwolle krijgt prioriteit.

Netwerkdelta – Balans in de regio door een veerkrachtig netwerk

Dit perspectief zet maximaal in op klimaatadaptatie door knelpunten in het watersysteem op natuurlijke wijze op te lossen. Anders dan de concentratie in de stad Zwolle, wordt in perspectief Netwerkdelta de verstedelijkingsdruk iets meer verspreid door naast Zwolle, ook de kernen nabij Zwolle (ca. 15 minuten OV-afstand) ook te verstedelijken. In Zwolle zelf blijven de stedelijke voorzieningen geconcentreerd, maar door de opwaardering van het spoor en HOV-bus, ontstaan ook rond stationslocaties en OV-knooppunten in de regio kansen voor economische ontwikkelingen.

Soevereine Subregio's – Meer autonomie voor de subregio en spreiding van krachten

Daar waar de andere perspectieven ieder steunen op de centrumfunctie van Zwolle, wordt in dit perspectief de afhankelijkheid van Zwolle voor de subregio's verkleind. Grotere kernen buiten Zwolle krijgen hun eigen ontwikkeling en ontwikkelen zo hun eigen subregionale centrumfunctie. Het stimuleren van de economische groei vindt in de perspectief met name plaats in de grotere kernen aan de randen van de regio. Iedere subregio krijgt zo een sterkere positie in het stedelijk netwerk met een eigen profiel. Overlast van water, droogte en hitte wordt in dit perspectief dan ook op systeemniveau aangepakt met technische oplossingen.

De perspectieven
vertegenwoordigen
de breedte aan
oplossingsrichtingen.

- 8 -

Lokaal Vitaal

Zwolle Centraal

Netwerkdelta

Soevereine Subregio's

De basisplannen	Voor alle perspectieven is de basis gelijk: de plannen in uitvoering, de typische opgaven en thematische ontwikkelprincipes.			
Verhaal in een notendop	Met spreiding van verstedelijking wordt in de regio het wegtrekken van talent, werk en voorzieningen voorkomen en een hefboom geboden voor lokale oplossingen.	Alle opgaven komen samen in Zwolle, daarom pakken we daar alles in samenhang op voor een zo groot mogelijke sprong in stedelijkheid.	Klimaatadaptatie, duurzaamheid en gezondheid van de regio zijn leidend voor de manier waarop verstedelijking in de regio wordt georganiseerd.	De suburbane afhankelijkheid op Zwolle wordt verminderd door te investeren in de zelfstandigheid van de grotere kernen buiten Zwolle.
Concept	Lokale kwesties worden lokaal opgelost	Combineer de opgaven en maak het sterke sterker	Veerkrachtig netwerk levert balans in de regio	Krachten worden gespreid en de subregio krijgt meer autonomie
Klimaat	Kleinschalige & Technische maatregelen (X)S	Natuurlijke oplossingen (X)XL in en om Zwolle	Natuurlijke oplossingen, op stroomgebied en systeemniveau S en M	Technische oplossingen op systeemniveau (X)XL
Verstedelijking	Overall: iedere kern een nieuwe vleugel	Focus op Zwolle: Concentratie in Zwolle leidt tot een schaalessprong	Focus op Binnenring: Focus op Zwolle en kernen vlakbij Zwolle (fietsafstand of 15 min. OV)	Focus op Buitenring: Focus op de grotere kernen aan de randen van de regio
Economie	Business as usual, iedere kern haar eigen bedrijventerrein	Agglomeratiekracht en innovatiekracht van Zwolle versterken	Zwolle als educatieve en innovatiehub met gespecialiseerde subregio's	Subregio's onafhankelijker maken op gebied van educatie en bedrijfsclusters
Mobiliteits-investeringen	Focus op individuele mobiliteit - auto & fietsen -	Focus op nabijheid en gezondheid - lopen & fietsen -	Focus op multimodaal en inclusief - fiets & OV -	Focus op doorstroming - auto & OV -
Veelvoorkomende regionale opgaven	1. Toerisme & Recreatie 4. Bedrijventerreinen & Logistiek 8. Nieuwe buitenwijken in de wei 9. Transformeren van leegstand 10. Beter benutten van de bestaande voorraad	1. Toerisme & Recreatie 2. Transformatie verouderde industrie 6. Singels & Wadi's 7. Warm hart voor kleine kernen 9. Transformeren van leegstand 10. Beter benutten van de bestaande voorraad	1. Toerisme & Recreatie 2. Transformatie verouderde industrie 3. Stationsgebieden 5. Bedrijfscampus 6. Singels & Wadi's 7. Warm hart voor kleine kernen 9. Transformeren van leegstand 10. Beter benutten van de bestaande voorraad	1. Toerisme & Recreatie 3. Stationsgebieden 4. Bedrijventerreinen & Logistiek 5. Bedrijfscampus 8. Nieuwe buitenwijken in de wei 9. Transformeren van leegstand 10. Beter benutten van de bestaande voorraad

3. Bevindingen van het Ontwerpend Onderzoek

De effecten van de bovenstaande perspectieven op de toekomst van de regio zijn in beeld gebracht. De effectbepaling en het ontwerpend onderzoek, is uitgebreid beschreven in het perspectievenboek en de bijbehorende bijlagen. Zowel de effecten van de verschillende perspectieven als de effecten die het draaien aan de knoppen voor wonen, werken, mobiliteit en klimaat tot gevolg hebben komen hierin uitgebreid aan de orde.

Accommoderen van de ontwikkelopgave (woningen en bedrijvigheid) met behoud van de huidige **ruimtelijke kwaliteit** op basis van een **klimaatadaptieve** (verstedelijkings)strategie

Benutten en versterken van huidige en toekomstige ambities op het gebied van **leefbaarheid, landschap en de energietransitie**.

Wonen en werken in een klimaatadaptieve regio

Regio Zwolle zet in op water en klimaatrobuustheid. De benoeming van de regio tot één van de 8 NOVI-gebieden leidt tot een jarenlange samenwerking van Rijk en Regio op dit punt. Ook binnen de Verstedelijkingsstrategie zetten we in op water en klimaat.

Vanuit klimaat bekeken verschillen de perspectieven niet veel in effecten, deze worden grotendeels bepaald door de specifieke locatie van de verstedelijking binnen de kernen en minder door de regionale verdeling van de verstedelijking. Niet de vraag ‘in welke kern?’ maar de vraag ‘waar in de kern’ is bepalend. We zien hierbij dat ook de bestaande plannen niet altijd op de meest optimale plek liggen vanuit water en klimaat perspectief.

Op maatregelniveau (en in de bouwstenen) zijn er wel degelijk verschillen op klimaatgebied (water en energie) en ligt er een keuze voor of we willen inzetten op systeemniveau of juist lokaal de opgaven willen oplossen. Kiezen we bijvoorbeeld voor het opvangen bij de bron (denk aan sleutelgebied Sallandse Weteringen/Heuvelrug) of juist voor lokale waterbergingsmaatregelen in de wijken.

Meekoppelkansen voor energietransitie en klimaatadaptiviteit (vergroening en verblauwing) liggen in de verdichting van de bestaande stad/kern (nieuw helpt bestaand). Nieuwe woningen in uitleggebieden dragen hieraan niet bij.

Groei van wonen

In de effectbepaling is als uitgangspunt genomen dat de plannen die tot 2027 gerealiseerd worden beschouwd moeten worden als bestaande plannen. Dit betekent dat de locatie van circa 31.000 woningen al vastligt. Omdat het aandeel bestaande plannen als basis in alle perspectieven is gebruikt zijn de verschillen tussen de perspectieven beperkt zichtbaar. De massa voor verandering is slechts beperkt.

Opvallend is dat in ‘Zwolle-centraal’ +80.000 woningen de stedelijkheid nog maar beperkt groeit. Dat komt doordat de extra woningen die ten opzichte van de basis (en +40.000) wordt gerealiseerd grotendeels uitleg betreft die geen stedelijkheid toevoegt aan de bestaande stad.

Nabijheid is een belangrijk begrip in de Verstedelijkingsstrategie. Onder nabijheid wordt verstaan de hoeveelheid inwoners en banen binnen een straal van 3 km (fietsafstand). We drukken de nabijheid uit in de mate van stedelijkheid. Hoe meer stedelijk, hoe meer inwoners en banen in de directe omgeving aanwezig zijn. We zien dat in alle perspectieven Regio Zwolle beperkt verandert in stedelijkheid. Onafhankelijk van het perspectief blijft de globale verdeling tussen deelgebieden intact, de dichtheid blijft laag en daardoor is de nabijheid beperkt.

Zwolle is de enige kern waar een schaa sprong in stedelijkheid mogelijk zou zijn. Dit vraagt regionale focus op Zwolle en binnen Zwolle een stevige inzet op verdichting en transformatie binnen de bestaande stad. Een uitleglocatie draagt slechts in beperkte mate bij aan de stedelijkheid van Zwolle. En ook realisatie van woningbouw in omliggende kernen levert ook geen extra stedelijkheid op.

Ten aanzien van de rol van de middelgrote kernen (Kampen, Meppel, Dronten, Hoogeveen) binnen Regio Zwolle kunnen keuzes gemaakt worden (met name in economisch profiel en toekomstige stedelijkheid). In deze kernen is een sprong in stedelijkheid mogelijk bij voldoende programma, een gezonde woon-werkbalans en daarmee ook een stevige rol in de omliggende subregio. Voorzichtige conclusie is dat we kunnen inzetten op een warm hart op 3 schaalniveau's: Regio Zwolle heeft de stad Zwolle als warm hart, per subregio vormen de middelgrote kernen de warme harten en lokaal zetten we in op een warm hart binnen elke kern.

Versterken van de concurrentiekracht van de Regio Zwolle door een **sterk en duidelijk economisch profiel** in combinatie met een **aantrekkelijk vestigingsklimaat**

We zien dat het aantal banen in verschillende gemeenten niet in evenwicht is met het aantal mensen met een baan. In Zwolle zijn aanzienlijk meer banen dan mensen met een baan, dat is op zich gezond voor een centrale stad. Maar er zijn ook gemeenten op fikse afstand van Zwolle waarbij deze verhouding andersom is. Deze regionale onbalans dwingt inwoners tot grote pendelafstanden, die ze bijvoorbeeld niet op de fiets kunnen afleggen. Dat heeft negatieve effecten op inclusiviteit en kansengelijkheid.

Ook vraagt deze onbalans in keuzes waar te verstedelijken. Daar waar een sterke groei van het aantal woningen niet gepaard gaat met een toename van het aantal banen leidt dit, gezien het karakter van de regio, tot een toename van de automobiliteit.

Versterken van de concurrentiekracht van Regio Zwolle is mogelijk door te concentreren en te specialiseren. De wijze waarop hier invulling wordt gegeven verschilt tussen de perspectieven, waarbij wenselijkheid met name samenhangt met de economische strategie binnen de regio.

Bereikbaar houden van (huidige en toekomstige) economische toplocaties op regionaal (Regio Zwolle) en nationaal niveau (REOS - Ruimtelijk Economische Ontwikkelstrategie) in combinatie met een goed functionerend daily urban system

De regio is en blijft erg autogeoriënteerd. De stedelijkheid (vertaald in nabijheid van inwoners en banen) is vrijwel overal in de regio Zwolle dorps en sub-urbaan. Dit zorgt voor een relatief hoog aandeel van autoverplaatsingen. Dit is terug te zien aan congestie op de A28, de N50, de (buiten)ring van Zwolle en de N35 in uitkomsten van het verkeersmodel.

Er treden vooral verschillen op in mobiliteit tussen de huidige situatie en de verschillende woningbouwscenario's, en veel minder tussen de perspectieven. Hoeveel woningen erbij komen, is dus bepalender dan welke locaties precies gekozen worden.

De +40.000 woningen perspectieven lijken veel op elkaar en leiden nauwelijks tot verschil in mobiliteitsuitkomst. Deze passen – lokale kwesties daargelaten – ook op de netwerken. De +80.000 woningen perspectieven verschillen nu vooral in waar het verkeer geproduceerd wordt en minder in de omvang van de het verkeer en de verdeling over vervoerswijzen.

Kernprobleem is dat deze +80.000 woningen in combinatie met de 2040 WLO hoog uitgangspunten leiden tot een veel te grote druk op het wegennet. Deze druk doet zich overigens overal in het land voor en vraagt om beleid op nationaal niveau. De verstedelijkingskeuzes (waar te bouwen) lost hierin in geen van de perspectieven iets op. Op het OV-systeem is, met een aantal nuances, juist nog ruimte aanwezig.

Het gebruik van het OV in Zwolle, de middelgrote kernen en de rest verschilt aanzienlijk. In Zwolle is ongeveer een kwart van de reiskilometers per OV, in de middelgrote kernen is dat 10-15% en daarbuiten 7%. Fiets en lopen zijn redelijk vergelijkbaar. Dit pleit ervoor om bij locatiekeuzes uit te gaan van een optimale verdichting rondom OV-knooppunten in combinatie met een regionale mobiliteitstransitie.

Inzetten op mobiliteitstransitie door sterker concentreren binnen Zwolle en rondom IC-stations in combinatie met toevoegen van flankerende mobiliteitsmaatregelen (parkeren, fietsbereikbaarheid, etc.) zorgt voor een afname van autogebruik: inschatting effect 10% afname op A28 ter hoogte van Zwolle in de spits.

4. Ontwerpend Onderzoek: de conclusie

De bevindingen ten aanzien van de doelstellingen, zoals beschreven in de vorige paragraaf leveren de onderstaande belangrijkste integrale conclusies.

Zwolle is de plek waar de alle opgaven als een complex vraagstuk samenkomen. De verstedelijkingsdruk is er het hoogst en de economie bloeit er. Er zijn in Zwolle fors meer banen dan inwoners. Op Hogeveen na is dat in geen enkele andere kern in de regio het geval. Dat betekent dus dat dagelijks veel mensen van buiten Zwolle naar de stad reizen voor hun werk. (Los van alle onzekerheden die de coronasituatie en de vlucht van het thuiswerken met zich meebrengen). Deze dagelijkse pendel naar Zwolle, samen met een groeiend inwoneraantal, brengt natuurlijk mobiliteitsopgaven met zich mee. Tegelijkertijd scoort Zwolle door de lage ligging in de IJssel-Vechtdelta als ontwikkellocatie slecht op de ontwikkelprincipes vanuit de QuickScan klimaatadaptatie. Het risico op overstromingen is er groot, waardoor vanuit perspectief van klimaat en waterveiligheid, verstedelijking op hoger gelegen delen in de regio, meer voor de hand ligt.;

De doelen ten aanzien van de mobiliteitstransitie en economie zijn geholpen bij een schaa sprong maakt in stedelijkheid van Zwolle. Dit is ook mogelijk maar vraagt een regionale focus op Zwolle en binnen Zwolle een steviger inzet op verdichting en transformatie binnen de bestaande stad. Ook in de overige middelgrote kernen ontstaat meer stedelijkheid alleen als wordt gefocust op inbreiding. Ook daar geldt dat nabijheid, de mobiliteitstransitie naar duurzamer en gezonder vormen van mobiliteit en bescherming van de groene ruimte daarmee worden geholpen.

Een geconcentreerde keuze (in Zwolle en in de middelgrote kernen) doet meer voor het bestaande dan een gespreid model. Door de concentratie van de ontwikkeling en bijbehorende investeringen concentreer je weliswaar het risico, maar wordt ook ruimte gecreëerd voor grootschalige, robuuste oplossingen, waar bijvoorbeeld de opgave waar de bestaande stad Zwolle voor staat op gebied van waterveiligheid en klimaatadaptatie óók mee geholpen is. dit vereist wel innovatie en blijvende aandacht en budget. Overige klimaatkwes tities zoals wateroverlast bij hevige neerslag en grondwaterproblematiek zijn lokaal. Niet de vraag ‘in welke kern?’ maar ‘waar in die kern?’ is hierbij bepalend.

Versterken van de concurrentiekracht van Regio Zwolle is mogelijk. Dit kan door te concentreren en te specialiseren in de stad Zwolle en in de regionale subregio's;

De regio is door de relatief grote afstanden, erg gericht op de auto. Nieuwe woningen, zeker op uitleglocaties, zorgen voor een toename van de automobilit eit, op een toch al overvol mobiliteitsnetw ork in de regio. Inzetten op een mobiliteitstransitie in combinatie met verdichten rondom stations is op de lange termijn noodzakelijk om bereikbaarheid te garanderen. Dit laatste zeker ook gezien toekomstige knelpunten op het hoofdwegennet (zie: Integrale Mobiliteitsanalyse, ministerie van I&W)

Conclusie voor de ontwikkelrichting:

Als we kijken naar de opgaven waar we voor staan en de doelen die we hebben gesteld ten aanzien van verstedelijking, klimaat, economie en mobiliteit past een combinatie van Netwerkdelta en Zwolle Centraal het beste bij de regionale ambitie. De opgave voor verstedelijking en mobiliteit in Regio Zwolle vraagt om concentratie rond Zwolle. De klimaatopgave van de bestaande stad, is geholpen met natuurlijke systeemingrepen en de meekoppelkansen van de verstedelijking

Veelvoorkomende opgaven: Potentie van verdichting binnen binnen kernen en bij OV knooppunten.

Uit de effectbepaling en het ontwerpend onderzoek hebben we geleerd dat de mobiliteitstransitie en bescherming van de groene ruimte gediend is bij verdichting. Daarom willen we de potentie van het verdichten rondom de OV-knooppunten en/of verouderde industrieterreinen, in de regio verder verkennen.

Daarnaast willen we de opties voor inbreiding tot een warm hart voor kleinen kernen verder onderzoeken. Ook daar is immers meerwaarde te halen door versterking van de kernen binnen de bestaande kernen.

De overige veel voorkomende regionale opgaven zijn op zichzelf interessant en hebben ook potentie. Deze opgaven hebben een plek gekregen in de ontwikkelprincipes en maken zodoende deel uit van de wijze waarop de regio haar verstedelijking in de breedste zin van het woord, vorm wil geven.

Van Sleutelgebieden naar Ontwikkelgebied Zwolle

Door de focus op Zwolle in zowel Netwerkdelta, als Zwolle centraal is er een grote rol voor sleutelgebieden rondom Zwolle. Het gaat hierbij om drie sleutelgebieden die onderling een grote samenhang vertonen. In het vervolg willen we deze samenvoegen onder de noemer “Ontwikkelgebied Zwolle”. Hiermee kunnen we in alle samenhang de opgave waar Zwolle en directe omgeving voor staat nader te duiden.

Uitdagend is dat de scope van het ontwikkelgebied ook deels buiten Zwolle en zelfs buiten de regio ligt en afhankelijk is van het water- en mobiliteitssysteem. In onderstaande figuur is de scope van het ontwikkelgebied weergegeven.

De opgaven van de overige sleutelgebieden hebben een plek gekregen in de regionale opgaven en zullen daar in de volgende fase verder worden uitgewerkt.

